

Reverendissimi In Christo

**Patri domini Claudi de Seyfello Sebau
dienis Jureconsuli peritissimi et Regij
Senatus grauium accurate
ma et utilissima commentaria
In sexparteo digesto
nisi et Codicis cum
tractatu co
pedioso
faudo
nus.**

Cum Gratia et Privilegio.

et eruditio in nostris his facultatibus pollicet facile ab omnibus diuidicari potest. In sequenti autem anno secundum informata partes ingrediuntur et in ea pristina sua expoundi constitutio perierat. At scholastici qui cum commentario eorum utilitatem superiori anno degulauerat cum ad. i. cum filio ff. de legatis primo periculaciter non suum inveniret viterius se tamen comoda doctrina defractari. Quare auditorum oblinata pertinacia suo constanti proposito expugnata cepit quotidie canticularia que accusata redditus domi conscriperat auditorebus nesciendis sine recipientibus recitare. Sicque et triuio insequenter annis in profundiendi munere non sine ingenio gratia persenerat qualiter vespertinas partes absoluunt quas ad te quod accuratissime exceptas mutuimus cum inferam ut tu quoque non ignoras maxima negotiatio interpellatio tuo alios sibi sufficeret quoque scripta ideo ad te vel mutantu quod illius lucubrationes puras atque syncreticas edicimus. Quae sit ut aliquando non contineat: expostio progedicitur ut in suo loco anno faciamus. His ergo confitentes partibus viribusque integratas et doctrina certis acceptibus in Caroli Francorum Regis aulae perficie. Quare in illius scholam lectionis hoc tam laudabile interpretandis inuenias non sine huius nostre academie detinimento intermittit. quod tam bieino posse La rolo ad Neapolitanam expeditionem profecto repetit incite. Hunc precibuo cui Jo. B. laude infantis filii Allobrogum Dacis tutela concrecta faciat ut mortuo haec cobido nostro cum tempore ornamenti. Claudio sum tantus Taurini academie gubernaculo subiret tantum per certe dum alter inueniretur qui tam viri loco dignus paretur. Quare accomodatio primo libro tu ex Salassis accertis primam codicis partem ingressus postmodum et secundi libri nonnullas leges accuratissime exposuit non sine multo et magnis intermissionibus a Ludouico Blarellanensi. Hunc cui iam padem gratioso erat in bello quod aduersus Lud. Sforzias suscepserat septimo anno catus. Sed longe maiorem rebus nostris iacturam inuenit Carolus Rex qd ex Neapolitan regno reueritus sibi consularium subinde repetebat. Quibus quidam in terpellationibus annuo ille non minus bona frugis nobis artulit. insequens vero cu sati feliciter precessi cepit sed qd prime ff. veterio parte in primo et secundo libro aliquot titulos sua solita diligentia pfectissim interclusa publice calamitatis ob acerbissimum. Huc obitum suum dixi quoque nostris maxima calamitato iposta. qd P. B. lippis patrini qui tanti Ducatus administrationes excepit ad iniurias negotia eius opera ut voluit. Id quod et si omnibus ino possentibus dolendum sicut tolerabili tam era qd dum in Sabaudie. Schola publica gereret negotia multa etiam legali rei publice utilitate quotidie proferbat tam prudenter de iure respondebat has doce et fideliter causas dicebat. cuius manus omnino in ultimam causam cuique suscepisse videbatur. unde fiebat ut ab ipso actione pano caplo pro eo certa Victoria staret et crederet cui Claudio Scyllius patroculatus esset. Quo circa in eo Senatus tanta era buius viri acceptuus atque estimatio ut cum alijs siamque doctrine longege exerci

tatione interconsulti quiplores eodem postulati munere refungentur viii Claudio ob compitam in magnis rebus fidem et integritatem crederecur. Quod si aliqua de iuri incidentis causis transigendis quiplores contrae se fato natorum suffragia quod plenius accidit diversa fuisse vobis neutrini partium patrocinatus esset cuius sententias tanquam oraculum omnia contenta sciscibabantur. Et ole rubrum ergo ut dictummo cuius erat a praeconiis munere celatio qd legalem rem publicam etiam in Bucio nostris au-
tumnis quando in forenibus auctoribus et de inci-
tis consultationibus ea quotidie diceret responderet
qz que omnia sua in dictisbus magno viu c possent.
Sed in tantis occupationibus quibus quinque annis faci-
le obrutus esset ad communem quoqz vtilitatem successi-
us temporibus Laidouici Pontiani consilia que viuco
sanctum volumine continentur. Et Alexandri Finolensis
quattuo p. proceris codices qd ad causas agendas per op-
eris cognoscere suos iudicibus qd alii diminuti atque
corrupti circuferrentur talium ordinem digessit et viii
eiusqz vel mediocriter eruditio facile sit decisiones omnes
quas in suis consiljis illi depositarunt reperire. Quoqz
cum non nullis amicis copiam fecerit et si paucioribus
cui omnia sua studia et vigilias parata pietate lempit co-
municaverat illa ideo ad te iustius qd optime pacium
te factarum scio si vel cum alijs eius scriptis vel scotis
illos edendos curaueris. ceteros eniz qui hactenue celi-
ti sunt maxime iudicio meo prestatore videntur. Aggregel
suo fuerat et aliud longe difficultius opus quod diam in ru-
dem veluti maslam et informe quandam congerientem re-
dictam iam digerer expoliareqz ceperat. Ille erat seu
dolum pseculum in quod omnia externa materia reiecta
segregataqz nitro ordine ac felici copia vniuersitas scien-
tiae questiones et decisiones coniecturis erat et nibil p-
tere in ea disciplina desiderari posuisse cum quidam
operio pseculum cum ipsatis prefatiqz quod que eius
semper in me habuit benevolentia nubz vni comunicauit co-
ad te mutatus vt quo ordine hanc materiam digessit vo-
erat intelligio liminalis me cum sentiens dicas hunc vnu
ingenij acrimoniam et fluidij pertinaciam omnium nostrorum
re posse a reconsulto aut monitione aut equatum aut
superatum fusse. Reliqua tamen quam dixi rudes nat-
uram nubz tantum ostendat. Nam et copiam faceret nul-
la precibus adduci potuit. In qua ea prospexit sciencia
et utilis culture atqz scientia concedita fuissent nulli im-
miti ingentio voluminis messem attulissent. Sed eius for-
tuna h. 10 qtoqz fruges nobis intercepserit vices nostras
in genescamus oporet qui de tanta tamqz certa spe de-
turbatis fuerimus non sicut ipsius fame iactura. Ea enim
erat hic in studijs nostris diligentia ea laborum tollera-
tia ut si vni hinc rei animum ad hanc usqz etatem inten-
disset eius certe nomen in gymnasio omniuim in foro
et curijs non minus celebre frequenter est qz in Regis
atqz Pontificum auctis. Et rerum publicarum scientis
summa sententibus clausi apud quos Regio nomine hinc
stolidus legatoibus summo integratio atqz pandente no-
men certissimum reportavit. Vale Ex Laurentia academia
prudie nomen Augusti. A.D.cccc.vi.

Alexander Minutianus Amplissimo viro Claudio Seyfello, S. & Felicitatem.

Cum acceperis Vir Amplissime Discipulos quosdam tuos : dum in Taurina Academia leges exponeret cōmentationes suas quas auditisime excepere: eo consilio ad nos detulisse ut ex officina nostra libratia in vulgo emitteretur: ad me anxie scriptissime pro ea obseruantias quam metibi debere cotidie prædicarem ad aliquo pacto seruire: quādo lucubrationes suas non in hoc comparasse: ut aliquādo editionis honore vulgare: gymnasiorum fulgori obiectarentur: p̄s̄e seūt̄ cum in maximis occupationibus eas abste auditores crebris magis efflagitationibus extorsissent: q̄a uolente impetrassent. Id quod non mediocriter me sollicitum habui. Nam & tibi quem in primis & colo & ueneror nō parere nefarium scelus arbitrabar: & ipsum opus adeo iam progressum fuerat ut non sine ingenti dispēdīo ab eo desistī posset. In hac igitur anticipi angustia constititus ita herebamur quid mihi faciendum esset: non facile expedire. Sed Florus nominis uistudiosissimus: cuius opera cōmentationes tuas in lucem producunt me confirmauit ut in proposito perseverarem: quando huic editioni tam cōstanter intercederet modestia potius quæ tibi ingentis esset: q̄ quod uero iudicio censeres indignas esse: que in manus doctorum hominum uenirent: p̄s̄e sc̄ret cum sc̄ret iurisconsultos nobilissimos in celeberrimis Italie gymanasiorum accuratisime procaſſe eorum sibi copia fieret: ex quibus quid suppetiatum suis studiis fuerit allatum: scripta planissime testaretur. Accedebat Dominici iudicium: qui cum in uestris studiis dūs sit eminentissimus: tuq; obseruatissimus: Floro cōdiscipulo nunquam assensisse: ea ederet quæ p̄ceptoris famam uel minima nota sagillaret. Quia nobrem in proposito confirmatus ea fide & diligētia ad calcem p̄perauit: quād tibi Pater optime pio tua ingenti eriga me humilitate: maximisq; meritis debere semper p̄t̄dicabo. In quibus maximum iudico q̄ tu a potissimum carissima caru sum Optimo uiro Iafredo Carolini cuius tutelæ portum qui litteraris omnibus cōmodissime semper patet non p̄acci p̄ alicuius eruditissimæ aura me compulsi: quād hoc nomine uix postremum apud illum graue loquū haberem: sed quia tibi gratiosus fuimus sua quoq; gratia dignatus es: qui nō contentus suo me p̄fidioueri. Stephanum Poncherium Parisiensem episcopum mihi conciliauit: cuius uiri benivolentia etiopere gloriari debeantur nostrorumq; Gallorum omnium facit opinio: qui aut Senatus R.o. iuratus olim Scipioni Nasice Optimi cognomentum indidit: ita mīro gentium consensu integerrimus: at q; sanctissimus Poncherius p̄dicator. Tu igitur cum officias uel his magnis placeam uirissimā haud ultimam esse laudē cecinit Horatius: quid est quod in fide mea tibi positum esse nō debeat? Ergo quod & ibi pater Amplissime & studiosis omnibus bonum felix faustumque sic cōmentationes has tuas emittimus ut planius intelligatur: nō generis claritate: quod inter Allobrogas familias cum priuis splēditione largitionibus: aut ambitione: sed constanti uitute in principiam dignationem peruenisse potētissimi Regis indulgentia & Rhotomagēsis gratia: in cuius pectore tanq; in tutissima arce Regis opes reponit: conquiet sunt. Vale. Docus meum. Mediolani. M.DVIII. quintodecimo calendas Maias.

Leitura acutissimi veritatis iuris interpretat. d. Claudiij de Iespello fabaudiens sapientia pte. ss. vetera quia vario stillo & diverso tunc apoluit nra istud principis usq; ad. l. de qbus. i. de illegit. p. obsumatissimo iuris scialto dico Jacobino de Saitto Georgio in modum lecture ordinarie pte ipse d. Jacobinus legebat & h. fait de sno alio cccc. lxxxvij. quo anno legit p se ipso i. pte. ss. noui de seru. s. nibil tradidit in scriptis reliquo vno qd. i. positru est a. l. beneficiu de pte. pte. usq; in si. legit p modu ad ditionu du post obiis dicti. d. Jacobini pte. sicut lectare odiu narie de mane & nocte de anno. cccc. lxxviii.

Rubrica de iusticia et iure.

Volum elegans exodus fieri potest quia illud
quod hic facit imperator usque in nocte diu nra et in nocte
igitur apostoli i cuius ratio causa sunt et sine quo
factum est nullus Segnus Rubicula de Iustitia iure
quod Bar. dividit in quinq partem. ¶ Et aduerte
quod Is. Mar. I. Rubicula s. n. a. s. videlicet dividere quantum ad ratione
tri in substantia dicitur eadem et potestur hoc figurare sicut ipse
figuratus dicitur Rubicula. Ex prima parte huius Rubicula i quia
imperatores inveniunt nomina tamen m. Iosephi colligunt sibi Bar. et
dicit quod imperatores iste sunt christiani et hoc est certissimum quod sunt
auctoribus fratrum et amicorum politane. ut habentur in cibis bar. li
brorum xvi distin. also ut nisi insuet christiani non possint esse et ipsi
ratores cum debet et intrare quod erit ecclesias sanctorum catholicarum ecclie
sive ut in autem insurantur. quod postea ab his haec collata sive et ita arguunt
tatorum gl. in prima rub. et in rub. de iustitia. et in. et in. I. spadonem. S.
iam tunc. j. de exco. tu. Namquid si apud fiduciam possit esse imperatores
vel rex regnum. Iacobus et cano. in. c. quod super eum de uoto et ibi
editetur per dominum quod non. Et ex his patet quod indei qui non sunt sub le
ge christi non possunt habere dignitatem de quo fuit bonus rex. i.e.
cam sit et in. c. p. e. p. 2. de iude. et in. c. nulli quod quarti dicitur. et in. c.
p. 2. dicitur. v. vii. q. viii. et in. l. s. C. de iudeo. Et quod est in scripto quod indei
non possunt esse magistratus iudicis vel alii publici officiales aut
probant iuris iudicium. Item in scripto quod non possunt esse aduocati.
quod adiutoriorum officium dignum est et laudabile. Laudabile. C.
de adiutorio. Queritur. sed et te. expressus in. l. s. C. de postu. et l. ne
mo la. s. C. de episcopi audi. Item in scripto quod indei non possunt esse
doctores in aliquo facultate et hoc in termino multo Bar. in. l.
s. C. de iude. et in. l. s. glauco. S. si. ff. de pecunia. in. lo. s. la. u. C. de
decimario. l. et in. p. b. m. C. in. col. et ang. in. d. S. in autem insurantur.
quod postea ab his panorum. in. d. c. cum sit de iude. et in. c. postulasti ad
fidei p. 30. Jo. de ana. in. rub. et de iude. quod doctostrans est dignitas
ut probat in. c. quarto s. in. unius intellectu et de magistris. Jura
tui iudicium recipiunt triplicem limitationem. ¶ Primum limitatio
ndei non possunt habere dignitatem publicam administrationem
sive officium publicum inter christianos. sed inter indeos sic tecum et
tu. d. l. glauco. S. si. et ibi gl. et Bar. et panorum. id. c. cum sit et ibi
Jo. de ana. in tertio nonnulli dicunt. de. florim. in. i. plurim. et et
glo. in. l. s. in una so. C. de iude. et satius inuestit Bar. hic in. s. du
le remittit ad illud. l. s. ¶ Secundo limitatio ut peccat in officio
bonorum et dignitas seu iuris liberos in. Bar. in. d. s. si. tri in
serens et hoc quod postulasti et peccatores quod. poratores officium
est male. S. si. nulli decep. et non in. rub. C. de peccato. ¶ Intelligitur
tunc quod possunt esse poratores priuati non aut principes quod talis dicitur
habere dignitatem ut probat in. l. nemo peccato. C. de dignitate.
et non in. d. s. in scripto decep. Namquid si possit esse notarium
sive tabellio. Ang. in. d. autem tenet quod non per rationem dei possit in
ter. quod debet iurare per rationem et euangelia. et. ¶ Sed istud notari
ter limitatio Jo. de anima in. d. r. m. et de iude. in tertia col. ut per
cedat in nocturno principio qui dicitur bene dignitas ut probat tex.
in. l. i. de manda. s. n. C. Et multa bar. in. l. s. C. de dignitate. xii. et in
Leadem. S. i. j. ad l. s. l. r. r. B. in. l. c. de seu. guar. sed nota
ri iuri privatoe bene possunt esse quod illud est officium et non dignitas
ut est quod notarium. in. l. s. C. qui mul. non possit. l. r. r. immo tabellio
dicunt scruito publicis a servando. l. r. r. rem pap. sal. fol. l. nec. n.
j. de adop. S. cum sit in scripto de adop. glo. in. l. libertas. S. i. j. d. sta.
bo. et in. l. s. in scripto de iur. p. o. m. u. de p. roiecta limitatio in. c. offa

iam uelle. Miseris q̄ p̄t exerceri a iudeo. Sed istud non puto uerum duabus rationibus. Prima q̄ certe ē q̄ nosatio adhibet fideo maius q̄ testif. quia non bini ducuntur testi. Li. c. t. c. d. C. de fidelit. faciat q̄ bini li. n. s. si quidam testa. ap. c. et in. l. optimā. C. de fide. et co. si p̄ cano. i. eis Joānes et de f. in illi. cu. fiducia iuris in q̄bus habeb̄t q̄od testes regrant ad repao bandū in fidei testis certi est q̄ indicte gallo nō possunt eē testes p̄ xpianos tex. et l. i. i. et i. c. indecēdē de testi. ergo multo minus tabulationes. Secundo mouetur q̄ notariis dīf. lege iurisdictio nē ut habeb̄t p̄ glo. et doc. s. l. i. j. de iude. et l. r. nō non illi. eo. n. i. i. i. C. vbi et apud quā p̄ Iust. i. c. cum a vobis de testi. certi est q̄ ut q̄ indecēdē non possunt esse indicēdē dīl. s. i. C. de indecēdē. et iuris. 5. al. legat. Unde teneo intrepide q̄ male dicit Jo. de annanā. Tertio principaliſt limita iura pallegata q̄ indicēdē nō possunt bini dignitatis seu officiū p̄mblēti. sed eēq̄ utilitatē h̄ ad eos in cōmodū sic in nō. Bar. et idem et Ang. i. L. c. s. i. a. i. C. de decr. l. r. et Jo. de anna. i. d. Rab. d. indecēdē facit optimē tex. et q̄ ibi uō. Quā. i. i. C. de infamia. h. x. et idem Bar. i. i. i. L. c. s. i. C. de dignit. lib. xii. vbi volit q̄ h̄ pp̄ delictū q̄s repel lat̄ ab aliquo officio verū est ad suū cōmodū sed quatenus est sibi in cōmodū nō repellit q̄d dicitur seque. Aud. R. o. i. l. s. i. q̄s i. grām. 6. de bia. j. ad fūllātā. et Ang. B. i. i. i. trācātā. s. i. v. b. o. semperius i. v. l. i. col. P̄do hoc et facit tex. iuncta glo. l. l. i. s. p. i. de cap. c. dīm. s. in. l. r. e. legat. et ad s. l. j. de interdic. et releg. Tudo hoc facit q̄d voluit bar. i. l. i. interponit. q. d. n. i. j. de dam. infec. dy. et alio l. l. s. i. fūlū pluri. s. p. i. de leg. p̄mto vbi voluit q̄p h̄mātū nō ē immunita a collect. et alio scribit̄ que publicē imponit et ad hoc aleg. i. d. s. i. alleget̄ alias cotan. Tudo hoc et facit q̄d nō dyp. al. Ang. et Iom. l. l. s. i. q̄s solidūcēt̄ de her. iusti. vbi voluit q̄p statūcēt̄ q̄cēt̄ p̄mto nō admittant̄ et officia publica intelligi. quatenus eis afferti vilitatē et bonoē alia nō obstat̄ statuto possunt admitti. Tudo hoc et facit q̄d nō glo. et doc. i. a. q̄. hoc ampliāt̄. C. de fidicē. et i. spē. p. de Ang. i. c. i. n. t. l. e. l. e. m. i. s. i. de iude. vbi dicit q̄ h̄ p. d. c. t. a. a. q̄. b. e. s. q̄ nō implent̄ vilitatē de fūnci. i. annū debeat p̄mto heredi beceditate hoc p̄dict̄ si sit opulēt̄ et luciōla secūs si onerola Et ex his iūtēt̄ ad q̄lōneā q̄d tangit Bar. s. i. an iudens possit esse iudex. p̄p̄t̄ et q̄ Bar. b. i. q̄ nō idem t̄z. Jo. de fina. i. Rubrica cē de iude. i. i. col. et in. e. i. i. i. col. co. ti. Et nequissimi p̄ lista opinioē adducunt̄ quatenus fundamēta. P̄sumū ē Bar. b. i. c. q̄ adducit tex. i. g. s. i. l. a. m. v. t̄ bi q̄ oblig. colla. vi. vbi dīf. q̄p in tua debet iurare per sancta dei euāgeliāt̄ ad idem tex. and. h. i. cū a. s. i. p̄. posita. C. de iura. iurio. sed iudens non cadit in indecēdē q̄ est immunita euāgeliā ergo et. Sed istud argumentum est fragile et ad illud rūderet p̄p̄fim felicit̄ Ro. in locis. j. alleg. q̄p hoc nō refert q̄p iudens bene p̄t iurare p̄ decimū habet in. l. i. i. q̄. i. u. r. a. i. et in. l. Q. Quinta. s. d. g. n. i. j. de iurio. et h̄ text. pallegati de tant q̄p debeat iurari p̄ euāgeliā t̄i nō excluder et alio h̄c tūtū iuramentū nec tantū specificē ad illud ut dicit glo. no. i. d. s. i. et dicit gl. i. in verbo quatuor in sūt̄ iurāt̄ q̄p p̄feta. ab his et si uera etē opt̄. Bar. sequeretur absurdum q̄p inter iudēnum et christianum nō possit esse ille q̄i in qualibet līcē debet iurari de calūnia p̄posit̄ sacro sc̄o euāgeliā. l. i. i. l. s. i. C. de iura. calū. certe iudens hoc mō nō possit iurare et t̄i illud ē fallit̄ tex. ē. l. i. i. et xpianos. C. de iude. et ponit Spe. in. t̄i de iura. calū. q̄. restat uer. sed quid si iudens. Iū. si opt̄. bar. et̄ t̄i se q̄ret q̄p iudens nullo cāu posset esse testis etiā testis tenet̄ iurare p̄ euāgeliā et nō l. l. i. i. i. i. i. i. C. de testi. s. i. i. in q̄bēdāz cāfēm iudens admittit̄ in testis vt habeb̄t in. c. l. s. i. c. i. indecēdē de testi. et p̄ specul. in. i. de teste. s. i. v. item q̄ est iudens. Po. p̄ opinionē Bar. adducit̄ tex. i. s. i. fi. C. de iude. vbi ne dū iudei repellunt̄ ab officiis publicis sed er̄ ab oībā admēnistratiōnib̄. ad iudēm adūcēt̄ tex. i. pallegato. c. nullā vbi clā officia publica iūdiciū iudei s̄z ad istā iura p̄t facile rūderi. nā tex. i. d. l. s. i. intelligēt̄ in administratiōe q̄ bēt̄ iurisdictiōne et̄ specificat̄ tex. i. sequit̄b̄. Itēs tex. i. d. l. m. nulla dā et̄ intelligi de officiis publicis auctoritate et̄ vilitatē ut declarat̄ tex. i. illis. q̄bē p̄ q̄ occasiō tribuit̄ xpianis penas iūterre. nā p̄ illud relatiōnū q̄ restrinxit̄ iūnūcōficio negatiua nulla q̄ p̄cedit ad officia tm̄ p̄ q̄q̄s p̄t̄ penas iūfere et̄ multā idicēt̄ p̄ doctrinā Bar. et alio. l. l. c. s. i. populi. i. co.